

ИЗВЕШТАЈ

**ЗА ОСТВАРЕНАТА ДЕЛОВНА АКТИВНОСТ НА ФОНДОТ
ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ДЕПОЗИТИ ВО 2014 ГОДИНА**

Скопје, февруари, 2015 година

Содржина

В О В Е Д	3
1. Органи на управување и раководење	4
2. Активности на органот на управување на фондот во текот на 2014 година ..5	
3. Основни законски одредби за функционирање на Фондот за осигурување на депозити.....	6
4. Макро-економските движења и реализирана монетарна политика во 2014 година во Република Македонија и нивна рефлексија на деловната активност на Фондот за осигурување на депозити во текот на 2014 година	9
5. Реализирана деловна активност на Фондот во текот на 2014 година	12
5.1 Кадровска и техничка екипираност	13
5.2 Динамика на движење на депозитите на население во банкарскиот сектор на Република Македонија во 2014 година.....	13
5.3 Обесштетување на штедачите, членки на Фондот кај кои се случил ризичен настан (стечај или ликвидација) и учество на Фондот во стечајни и ликвидациони постапки на поранешни членки	18
5.4 Динамика на пораст на инвестиционото портфолио на Фондот во 2014 година	20
6. Остварени финансиски резултати во 2014 година.....	23
7. Наместо заклучок	24

В О В Е Д

Фондот за осигурување на депозити (во понатамошниот текст: Фондот) претставува посебна државна финансиска институција формирана со цел да обезбеди осигурување на депозитите на граѓаните во банките и штедилниците во Република Македонија.

Фондот, заедно со Министерството за финансии на Република Македонија и Народната Банка на Република Македонија, игра значајна улога во одржување на финансиската стабилност во Република Македонија, како и во чување на довербата која граѓаните ја имаат во банкарскиот сектор, особено во услови на глобална економска и финансиска криза.

Основна цел на постоењето на Фондот претставува осигурувањето на депозитите на граѓаните и нивно обесштетување во случај на ризичен настан, согласно законската регулатива.

Фондот исто така има за цел постојано да го оплодува своето инвестиционо портфолио и да го одржува фондот за сигурност.

Фондот брои вкупно осумнаесет членки од кои четиринаесет се банки, а четири се штедилници, сите основани во Република Македонија.

Фондот е членка во Европскиот форум на осигурители на депозити (EFDI) и редовно присуствува на годишните собранија и меѓународни конференции на кои рамноправно учествува во донесување на значајни одлуки преку своите претставници.

Фондот ги спроведува одлуките кои ги донесува Управниот одбор.

1. Органи на управување и раководење

Органите за управување на Фондот ги сочинуваат Управниот одбор и директорот, согласно член 11 од Законот за Фондот за осигурување на депозити.

Составот на Управниот одбор, исто така, е пропишан во Законот за Фондот за осигурување на депозити. Тој е сочинет од 5 члена именувани од Владата на Република Македонија. Од нив тројца на предлог на Министерот за финансии, еден на предлог на Гувернерот на НБРМ и еден на предлог на Здружението за банкарство и осигурување, кој треба да е стручно лице од областа на банкарството и финансиите и не смее да биде член на орган на управување на банка или штедилница или да е вработен во банка или штедилница.

Во Управниот одбор на Фондот за осигурување на депозити членуваат:

Сузана Пенева - Државен советник во Министерство за финансии и Претседател на Управниот одбор на Фондот за осигурување на депозити

Наташа Андреева - Директор на дирекција за финансиска стабилност и банкарска регулатива во НБРМ и член на Управен одбор на Фондот за осигурување на депозити

Д-р. Ивана Билбиловска - Вработена во Министерство за финансии и член на Управен одбор на Фондот за осигурување на депозити

Даниела Дамјановска - Соработник во кабинет на Министерот за финансии и член на Управен одбор на Фондот за осигурување на депозити

Во текот на 2014 година директор на Фондот за осигурување на депозити беше Нина Настава која на почетокот на 2015 година замина во заслужена пензија. На 29.12.2014 година Владата на Република Македонија го именува **Горан Анчески, МБА**, за директор на Фондот за осигурување на депозити.

Управниот одбор на Фондот донесува подзаконски акти со кои се уредува работењето на Фондот.

Членовите на управниот одбор се именуваат за период од 4 години и за своето работење одговараат пред Владата на Република Македонија.

2. Активности на органот на управување на фондот во текот на 2014 година

Во текот на 2014 година се одржаа 10 седници на Управниот одбор на Фондот за осигурување на депозити, и тоа од 72-та седница заклучно со 81-та седница.

Од седниците и работата на Управниот одбор во текот на 2014 година беа донесени повеќе одлуки, од кои како поважни се издвојуваат следните:

- Одлука за усвојување на Финансиските извештаи на 31 декември 2013 на Фондот за осигурување на депозити Скопје
- Одлука за усвојување на Годишната сметка на Фондот за осигурување на депозити со состојба 31.12.2013 година
- Одлука за распоредување на нето добивката на Фондот за осигурување на депозити Скопје за 2013 година
- Одлука за усвојување на Финансиските извештаи и Извештајот на независните ревизори на Фондот за осигурување на депозити за 2013 година
- Одлука за измена на висината на стапка на премијата
- Одлука за усвојување на Финансискиот план на Фондот за осигурување на депозити Скопје за 2014 година
- Одлука за измени и дополнување на Статутот на Фондот за осигурување на депозити
- Одлука за усвојување на Извештајот за деловната активност на Фондот за осигурување на депозити Скопје за 2013 година
- Одлука за измени и дополнување на Статутот на Фондот за осигурување на депозити
- Одлука за усвојување на Извештајот за деловната активност на Фондот за осигурување на депозити Скопје за периодот 01.01.2014 до 31.03.2014
- Одлука за овластување на директорот на Фондот за осигурување на депозити за учество на аукција за државни записи издадени од Министерство за финансии на Р. Македонија која ќе се одржи на 14.10.2014 година
- Одлука за овластување на директорот на Фондот за осигурување на депозити за постапување во Одборот на доверители во Експорт Импорт банка А.Д. Скопје во стечај во врска со продажба на пакет акции кои Банката во стечај ги поседува во ФЗЦ „11 Октомври,, а.д. Куманово
- Одлука за зголемување на правото на плата на вработените во Фондот за осигурување на депозити
- Одлука за овластување на директорот на Фондот за осигурување на депозити за постапување во Одборот на доверители во Радо банк а.д. во стечај во врска со продажба на пакет акции на Експорт Импорт банка А.Д. Скопје во стечај на ФЗЦ „11 Октомври,, а.д. Куманово
- Одлука за пренесување на обврските на Фондот за осигурување на депозити во резерви на сигурност

3. Основни законски одредби за функционирање на Фондот за осигурување на депозити

Работењето и организацијата на Фондот за осигурување на депозити директно се уредени со:

- Законот за Фондот за осигурување на депозити (Сл.весник на РМ 63/2000, 29/2002, 43/2002, 49/2003, 81/2008, 158/2010, 43/2014 и 15/2015).

- Законот за административни службеници (Сл.весник на РМ 27/2014 и 199/2014)

- Закон за вработените во јавниот сектор (Сл.весник на РМ 27/2014)

Покрај горенаведените Закони, работата на Фондот е уредена и со Статут на Фондот за осигурување на депозити, како и други интерни акти.

Други закони кои што се тесно поврзани и ја уредуваат работата на Фондот се:

- Законот за стечај (Сл.весник на РМ 34/06, 79/13, 164/13, 29/14)

- Закон за заклучување на стечајните постапки отворени согласно со законот за присилно порамнување, стечај и ликвидација и законот за стечај (Сл.весник на РМ 12/14)

- Законот за банките (Сл.весник на РМ 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15)

- Закон за хартии од вредност (Сл.весник на РМ 95/05, 25/07, 7/07, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13 и 15/15)

- Закон за слободен пристап до информации од јавен карактер (Службен весник на РМ 86/08, 6/10 и 42/14)

Фондот за осигурување на депозити е основан во јануари 1997 година, како акционерско друштво на банките и штедилниците во Република Македонија и под називот Фонд за осигурување на штедни влогови. Поттик за формирањето на Фондот за осигурување на штедни влогови претставуваат фондовите или шемите за осигурување на депозити кои во тоа време се формираа во земјите во Централна и Источна Европа. Во моментот на формирање на Фондот за осигурување на штедни влогови како акционерско друштво, износот на обесштетување беше дефиниран на 7.500 германски марки во денарска противвредност.

Подоцна, на 26 јули 2000 година со Одлука на Владата (Сл. весник на РМ бр.63/2000), Фондот за осигурување на штедни влогови, од акционерско друштво премина во Фонд во државна сопственост и го доби името Фонд за осигурување на депозити. Оттогаш, Фондот за осигурување на депозити постои и функционира како државна институција со сопствен буџет.

Последна измена на нивото на обесштетување е направена во јуни 2010 година (Сл. весник на РМ бр. 158/2010) кога износот на обесштетувањето е

дефинирано на ниво од 30.000 евра во денарска противвредност по депонент – физичко лице во една банка, филијала на странска банка или штедилница во РМ пресметани по средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот кога Гувернерот на НБРМ ќе донесе решение за укинување на дозволата за основање и работење на банка, филијала на странска банка или штедилница. Причина за воведување на ова ниво на обесштетување беше светската економска и финансиска криза и воведувањето на повисоки износи на обесштетување на осигурените депозити во Европската Унија, како мерка за заштита на банкарскиот сектор и одржување на финансиската стабилност.

Фондот за осигурување на депозити во Република Македонија претставува ех анте осигурител кој премијата за осигурување ја наплаќа на месечна основа од своите членки. Во случај на настанување на ризичен настан, Фондот игра улога на “кутија за исплата” и својата улога на обесштетувач на депонентите во банката каде се случил ризичен настан ја добива откако Гувернерот на НБРМ ќе донесе решение за укинување на дозволата за основање и работење на банка, филијала на странска банка или штедилница.

Со Одлука на УО, донесена на седница одржана на 28.03.2014 година, висината на стапката на премија која членките на Фондот ја плаќаат на месечно ниво од 0,7% се намали на 0,5% на годишно ниво.

Период	До 31.05.2014	од 01.06.2014
Стапка на премија	0,7% на годишно ниво	0,5% на годишно ниво.

Членувањето во Фондот за осигурување на депозити е задолжително и е поврзано со банки и штедилници лиценцирани од страна на НБРМ. Престанувањето на членство во Фондот, т.е. причина за исклучување од членство (на банка или штедилница) во истиот, главно е резултат на случување ризичен настан, а во некои земји причина за исклучување е и неисполнување на обврската за плаќање премија за осигурување (како и кај нас во случај на неисполнување на таа обврска три последователни месеци).

Последната измена на Законот за осигурување на депозити беше направена во март 2014 година (Службен весник на РМ бр.43/2014) кога беа направени неколку суштински измени:

1. Се укина точката 3 од став 2 од членот 6 од Законот со која беше дозволено Фондот да инвестира во дериватни финансиски инструменти, кои во светската пракса се покажаа како ризични инвестиции, посебно за институции како што е Фондот, кои своите пласмани ги инвестираат во ниско ризични хартии од вредност.

2. Средствата со кои располага Фондот може да се пласираат во хартии од вредност издадени од страна на Република Македонија и од Народната банка на Република Македонија со рок на достасување до дванаесет (12) месеци од нивното стекнување од страна на Фондот. Претходно рокот на достасување беше ограничен на рок на пристигнување до шест (6) месеци.
3. Се вовеле член во Законот со кој, во случај на Фондот да му недостасуваат ликвидни средства за исплата на осигурени депозити на физички лица, Министерството за финансии, без објавување на јавен повик, може да изврши откуп пред рокот на достасување на хартиите од вредност издадени од страна на Република Македонија, заради обезбедување на ликвидни средства за Фондот.
4. Исто така, беа воведени нови членови во Законот со кои се регулира постапката за избор на директор на Фондот и се утврдува неговиот мандат.
5. Во врска со вработените во Фондот се воведоа членови со кои се дефинира нивниот статус како административни службеници, како и условите за утврдување на основната плата, додатоците на плата и вредноста на бодот на основната плата на вработените.
6. Покрај веќе законски утврдените депозити кои се предмет на обесштетување, со последната измена на Законот за Фондот за осигурување на депозити се обесштетуваат и сертификатите за депозити, кои ги издаваат банките, филијалите на странските банки и штедилниците.

4. Макро-економските движења и реализирана монетарна политика во 2014 година во Република Македонија и нивна рефлексија на деловната активност на Фондот за осигурување на депозити во текот на 2014 година

Фондот за осигурување на депозити на Република Македонија ги обесштетува депозитите на населението. На почетокот на 2014 година вкупните депозити на населението изнесуваа 195.112.058.000 денари, а на крајот на 2014 година изнесуваа 212.619.524.000 денари, што значи пораст од 17.507.466.000 денари.

Табела бр.1 Вкупни депозити на население во 2014 година

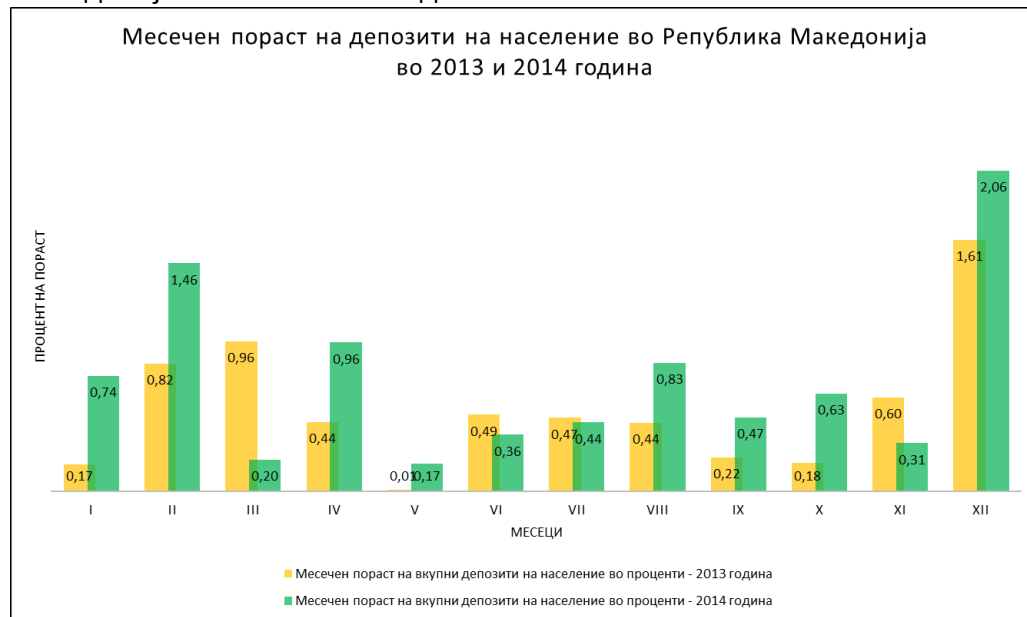
	01.01.2014	31.12.2014	Пораст
Денарски депозити	97.084.191.000	110.310.406.000	13.226.215.000
Девизни депозити	98.027.867.000	102.309.118.000	4.281.251.000
Вкупно депозити	195.112.058.000	212.619.524.000	17.507.466.000

Порастот на вкупните депозити во текот на 2014 година се должи на неколку значајни макроекономски фактори и тоа:

- Негативна кумулативна стапка на инфлација за 2014 година од – 0,3%
- Зголемената економска активност искажана преку раст на БДП од 4,1% за третото тромесечје на 2014 година
- Намалената невработеност која на крајот на третиот квартал од 2014 година изнесува 27,9%
- Стабилниот банкарски систем
- Дефакто фиксен девизниот курс во односот МКД/ЕУР

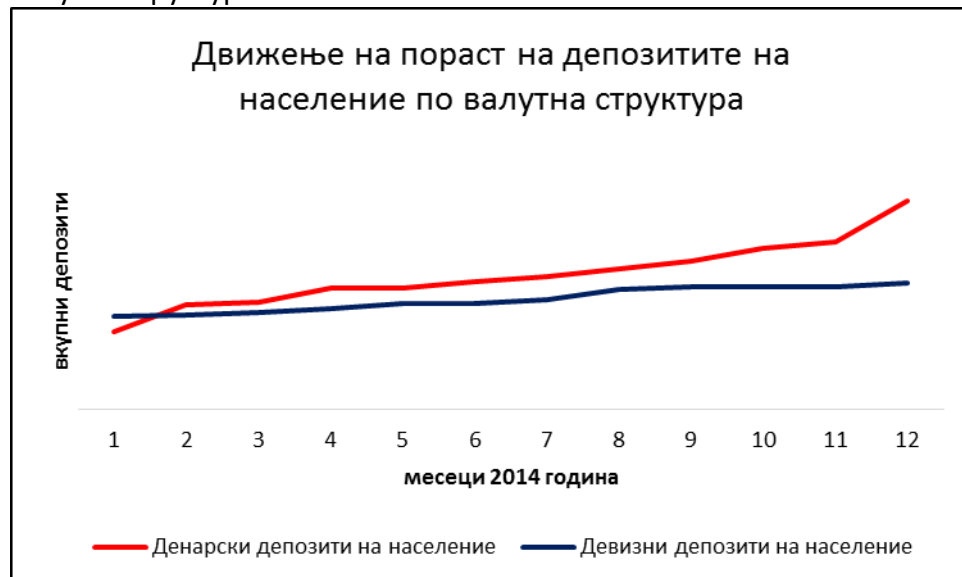
На графиконот бр.1 може да се види каков бил месечниот пораст на вкупните депозити на населението во текот на 2014 година, споредено со месечниот пораст во текот на 2013 година.

Графикон бр.1 Месечен пораст на депозитите на население во Република Македонија во 2013 и 2014 година

Денарското штедење во 2014 година стана попривлечно за штедачите и ги надмина девизните депозити, што може да се види на графикон бр.2. Ова е резултат на стабилна валута која носи поголем каматен принос отколку девизните депозити.

Графикон бр.2. Движење на пораст на вкупните депозити на население по валутна структура

Иако пасивните каматни стапки имаат надолен тренд во 2014 година, тоа не се одрази на понудата на депозити. Нееластичноста на понудата на депозити лежи во други фактори, а пред сè на неразвиениот пазар на капитал, неразвиен претприемачки дух, ограничени можности за инвестирање во други дејности, итн.

Дополнителен придонес за растот на штедењето, првенствено кај населението, може да имаат и сезонски повисоките приливи на девизи (верските празници и летните месеци кога иселениците се враќаат во Република Македонија) врз основа на приватни трансфери, кои што во еден дел веројатно остануваат депонирани на сметки во домашните банки.

На графиконот бр.3 може да се види порастот на девизните депозити по видување по месеци во текот на 2014 година.

Графикон бр.3 Движење на девизни депозити по видување на населението во текот на 2014 година.

Високиот скок на стапката на пораст на вкупните депозити на населението од 2,06% од месец ноември 2014 година во месец декември 2014 година, најмногу се должи на големиот месечен раст на денарските депозити по видување од 12,06% остварена во месец декември 2014 година споредено со ноември 2014 година.

Можни фактори кои што влијаеле на ваквиот месечен пораст на депозитната база на населението се:

- Капитализација на каматата на депозитите
- Авансирање на исплатата на пензиите за месец декември
- Обврска на компаниите од приватниот сектор, најдоцна до крајот на годината да исплатат регрес за годишен одмор.

Покрај порастот на девизниот прилив за време на празниците и летните месеци, други причини за раст на стапката на пораст на депозитите на населението се:

- Исплатата на субвенциите по разни основи,
- Исплата на годишните рати и камати од државните обврзници издадени по основ на денационализација.

5. Реализирана деловна активност на Фондот во текот на 2014 година

Во текот на 2014 година, Фондот за осигурување на депозити своите деловни активности ги организираше и спроведуваше заради остварување на главната цел за која е формиран, а тоа е осигурување на депозитите на населението во Република Македонија.

Трите основни деловни активности кои Фондот ги врши во текот на целата година се:

- 1) следење на вкупните депозити на населението кај членките на Фондот и наплата на премија за осигурување од членовите на Фондот,
- 2) обесштетување на депоненти од членките на Фондот каде се случил ризичен настан,
- 3) пласмани на средствата на Фондот заради зголемување на резервите на сигурност на Фондот.

Покрај овие активности Фондот редовно учествува на годишните собранија и меѓународните конференции кои ги организира Европскиот форум на осигурители на депозити и одржува одлична меѓународна соработка со своите колеги од регионот и Европа. Во 2014 година, Фондот со свои претставници присуствуваше на вонредното Годишно собрание кое се одржа во Брисел (мај 2014), како и на редовното Годишно собрание кое се одржа во Букурешт, Романија (септември 2014).

Иако не е членка на Светската Асоцијација на осигурители на депозити (IADI), Фондот за осигурување на депозити на Република Македонија има одлична и постојана соработка со оваа институција, за што доказ е и посебната благодарница која оваа организација му ја додели на Фондот за 2014 година.

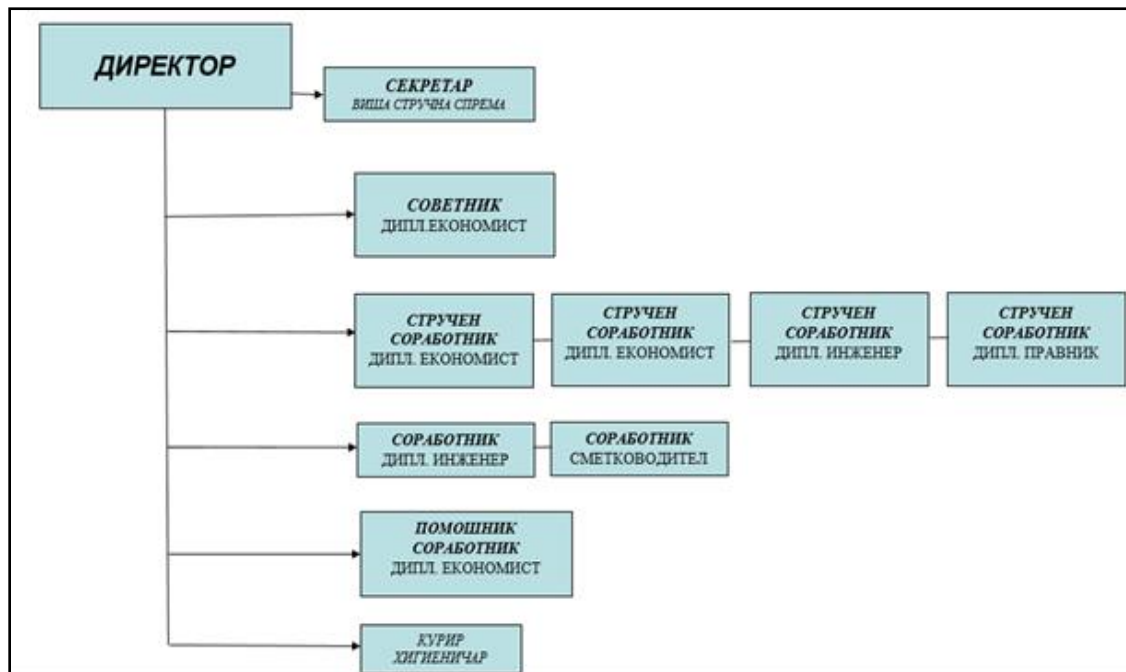
Во рамките на имплементираниот меѓународен стандард ИСО 9001-2008 во Фондот во јануари 2013 година, Фондот за осигурување на депозити формираше Одбор за квалитет, кој го сочинуваат 6 членови, и тоа Директорот на Фондот и 5 вработени од Фондот. Во текот на 2014 година, Одборот за квалитет одржа седум седници на кои се разгледуваа материјали по предлог на членовите на Одборот за квалитет, одржа обука на две вработени лица за вршење на интерна проверка (аудит) на примената на барањата на стандардот. Врз основа на овластувањата, двете овластени лица спроведоа прва самостојна проверка и предложија превентивни и корективни мерки, со цел Фондот успешно да се подготви за првата екстерна сертификациона проверка за натамошно зачувување на важноста на добиениот сертификат за стандардот. Во јуни 2014 година беше извршена првата годишна екстерна проверка на функционирањето на стандардот во Фондот од страна на консултантското друштво TÜV AUSTRIA CERT GMBH, кое оцени дека во Фондот се врши ефективна примена и одржување на имплементираниот систем за управување со квалитет, документацијата е усогласена со барањата на стандардот и дека постои континуирана ефикасност на менаџментот.

5.1 Кадровска и техничка екипираност

Седиштето на Фондот за осигурување на депозити се наоѓа на ул. "11 Октомври" бр.18, Скопје. Во 2014 година во Фондот биле вработени вкупно 10 лица, од кои тројца (3) се магистри по економски науки, тројца (3) дипломирани економисти, еден (1) дипломиран правник, еден (1) инженер, еден (1) вработен со ВСС и едно лице (1) за одржување на хигиена.

Органограмот на работните места во 2014 година во Фондот за осигурување на депозити е прикажан на слика бр. 1

Слика бр.1 Органограм на работните места во Фондот за осигурување на депозити.

5.2 Динамика на движење на депозитите на население во банкарскиот сектор на Република Македонија во 2014 година

Вкупните депозити на населението во членките на Фондот на 31.12.2014 година изнесуваа 212.619.524.000 денари или 3.457.228.033 евра. Споредено со вкупните депозити на населението на 31.12.2013 година, годишниот раст на депозитите на населението се пресметува на 8,97%, со просечно месечно темпо на раст од 0,72 процентни поени. Во табела бр.2 е даден приказ на износите на вкупните депозити на население во Република Македонија за 2013 и 2014 година.

Табела бр.2 Месечни движења на депозитите на население за 2013 и 2014 година
во илјади денари

Година 2013	Вкупни депозити на население во РМ	месечен пораст во проценти	Година 2014	Вкупни депозити на население во РМ	месечен пораст во проценти
I	183.332.869	0,17	I	196.556.136	0,74
II	184.837.545	0,82	II	199.433.397	1,46
III	186.618.072	0,96	III	199.837.580	0,20
IV	187.447.333	0,44	IV	201.748.060	0,96
V	187.460.628	0,01	V	202.101.063	0,17
VI	188.381.800	0,49	VI	202.835.699	0,36
VII	189.271.800	0,47	VII	203.732.930	0,44
VIII	190.103.200	0,44	VIII	205.415.018	0,83
IX	190.513.900	0,22	IX	206.390.029	0,47
X	190.862.100	0,18	X	207.685.701	0,63
XI	192.011.100	0,60	XI	208.327.850	0,31
XII	195.112.058	1,61	XII	212.619.524	2,06

Во табелата бр.3 е даден приказ на движењата на депозитите на населението во Република Македонија во текот на 2014 година, како и износот на премиите кои Фондот ги наплатил од своите членки, пред и по намалувањето на годишната стапка на премија. Во табелата бр.3, исто така, е дадена стапката на учество на вкупните средства на Фондот во вкупните депозити на население во Република Македонија, т.е. кај членките на Фондот.

И покрај намалувањето на стапката на премија на 0,5%, паричните средства на Фондот во однос на вкупните депозити на население кај членките на Фондот учествуваа со 5,55% на 31.12.2014 година.

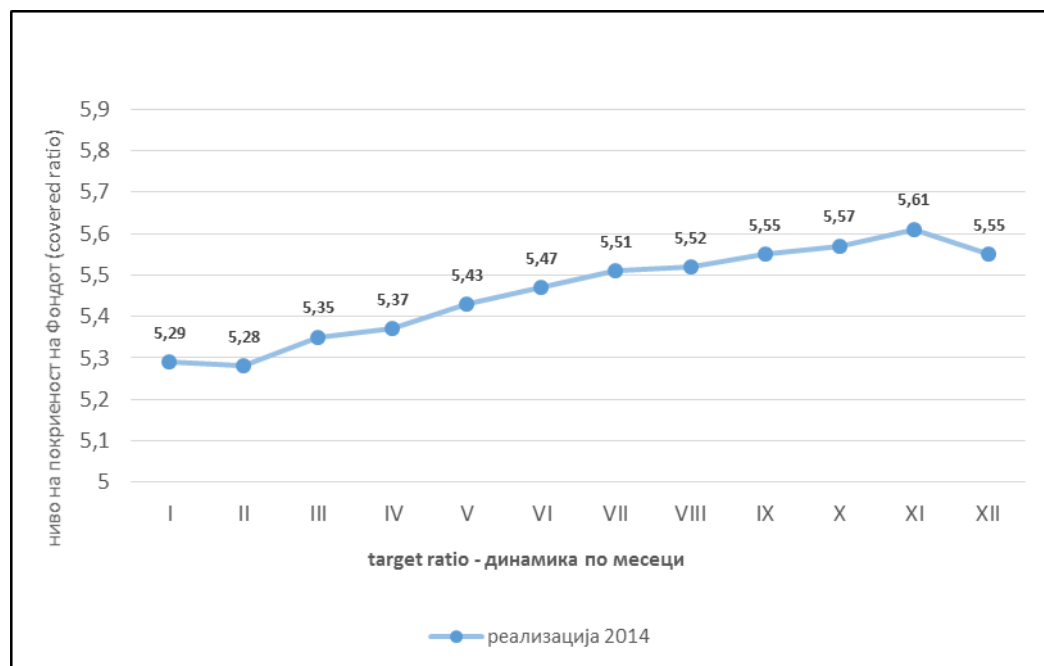
Табела бр.3 Движење на вкупните депозити на населението во Република Македонија и наплатена премија од страна на Фондот во текот на 2014 година
во илјади денари

Датум	Вкупни депозити на население кај членките на Фондот	Стапка на премија во проценти	Месечен износ на премија	Target ratio
31.01.2014	196.556.136	0,7	114.101	5,28
28.02.2014	199.433.397	0,7	114.658	5,27
31.03.2014	199.837.580	0,7	116.336	5,34
30.04.2014	201.748.060	0,7	116.572	5,37
31.05.2014	202.101.063	0,7	117.686	5,43
30.06.2014	202.835.699	0,5	84.209	5,47
31.07.2014	203.732.930	0,5	84.515	5,51
31.08.2014	205.415.018	0,5	84.889	5,49
30.09.2014	206.390.029	0,5	85.590	5,55
31.10.2014	207.685.701	0,5	85.996	5,29
30.11.2014	208.327.850	0,5	86.536	5,33
31.12.2014	212.619.524	0,5	86.803	5,55
Вкупно		%	1.177.890	%

Степенот на учество на средствата на Фондот во вкупните депозити на население во Република Македонија е еден од највисоките споредено со стапките кои ги остваруваат Фондовите во регионот и Европа. Во Македонија сè уште се осигуруваат само депозитите на населението, додека во ЕУ задолжително е и осигурување на депозитите на претпријатијата.

Според Законот за Фондот за осигурување на депозити средствата на Фондот треба да изнесуваат минимум 4% од вкупните депозити на население кај неговите членки. Заклучно со 31.12.2014 година, стапката на target reserve ratio (однос помеѓу вкупните средства на Фондот со вкупните депозити на население (eligible deposits) кај членките на Фондот) изнесуваше 5,55%. Соодносот помеѓу вкупните средства на Фондот и вкупните осигурени депозити на население (covered deposits) кај членките на Фондот на 31.12.2014 година изнесуваше 7,15%.

На графиконот бр. 4 даден е приказ на степенот на покриеност на Фондот по месеци во текот на 2014 година

Фондот, депозитите ги следи и според нивната рочност и валутна структура. Во табелата бр.4 е даден приказ на месечните износи на депозитите на населението според рочност и според валутна структура.

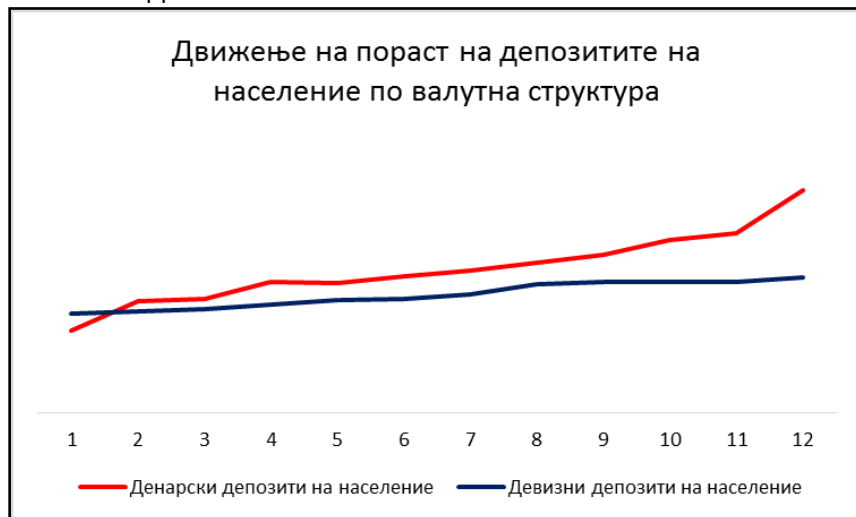
Табела бр.4 Месечни движења на депозитите на население во 2014 година прикажани според рочност и валутна структура

во илјади денари

Депозити на население според валутна структура	Денарски депозити	Девизни депозити	Депозити на население според рочност	Депозити по видување	Орочени депозити
I	97.506.366	99.049.770	I	45.167.625	151.388.511
II	100.198.363	99.235.034	II	47.334.254	152.099.143
III	100.390.096	99.447.484	III	47.199.201	152.638.379
IV	101.883.777	99.864.283	IV	48.594.490	153.153.570
V	101.837.625	100.263.438	V	48.288.514	153.812.549
VI	102.495.326	100.340.373	VI	48.659.307	154.176.392
VII	102.988.637	100.744.293	VII	49.329.867	154.403.063
VIII	103.701.825	101.713.193	VIII	49.891.520	155.523.498
IX	104.415.510	101.974.519	IX	50.022.916	156.367.113
X	105.745.868	101.939.833	X	50.563.128	157.122.573
XI	106.370.677	101.957.173	XI	50.608.119	157.719.731
XII	110.310.406	102.309.118	XII	54.027.534	158.591.990

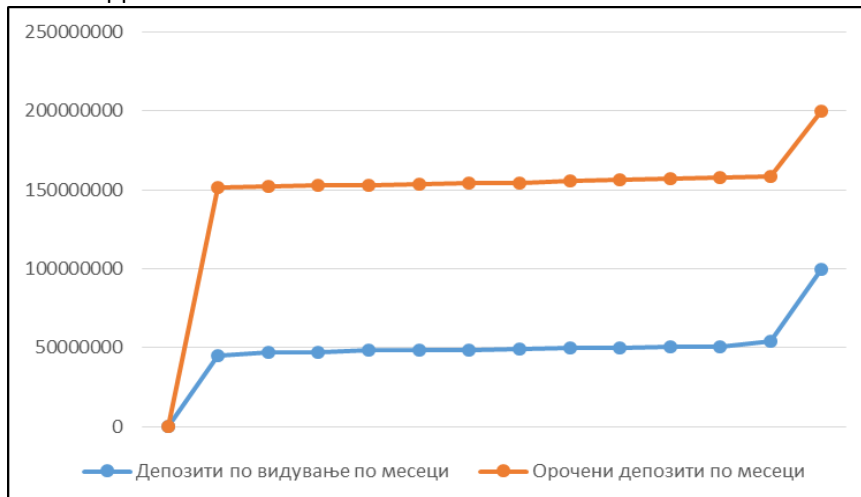
Ако се анализираат од аспект на валутната структура од февруари 2014 година, па се до крајот на 2014 година кај денарските депозити се забележува постојан пораст во однос на девизните депозити. На графиконот бр.5 е даден илустративен приказ на движењата на депозитите на населението по валутна структура.

Графикон бр.5 Пораст на депозити на население по валутна структура во текот на 2014 година

Од аспект на рочноста, важно е да се каже дека во декември 2014 година е забележан значителен скок од 1,12% на учеството на депозитите по видување во вкупниот износ на депозити на население гледано според рочноста, што не е случај со претходните 11 месеци кога просекот на порастот на учеството на депозитите по видување во вкупните депозити бил 0,16%.

Графикон бр.6 Пораст на депозити на население според рочност во текот на 2014 година

5.3 Обесштетување на штедачите, членки на Фондот кај кои се случил ризичен настан (стечај или ликвидација) и учество на Фондот во стечајни и ликвидациони постапки на поранешни членки

Од формирањето на Фондот во јануари 1997 година до 31.12.2014 година, се случиле вкупно 11 ризични настани.

Во текот на 2014 година немаше ризичен настан кај членките на Фондот.

Фондот за осигурување на депозити во текот на 2014, во улога на доверител со приоритетно право на наплата, учествуваше на сите седници на Одборите на доверители во две банки во стечај:

- Експорт – Импорт Банка а.д. Скопје во стечај
- Радо банк а.д. Скопје во стечај

Во 2014 година, со Решение на Основен Суд Скопје 2 од 19.06.2014 година е одобрен планот за конечна распределба на ликвидационата маса на МИТ штедилница ДОО од Куманово со што на доверителите, меѓу кои се вбројува и Фондот за осигурување на депозити, му е доделен недвижен имот над кој не може да се стави владение затоа што некој друг воспоставил претходно владение.

Поради фактот што досега на Фондот никогаш не му бил доделен недвижен имот во замена за наплата на утврдено побарување, во ни една стечајна или ликвидациона постапка каде се јавува како доверител со приоритетно право на наплата, Фондот од добивање на Решението се ангажирал околу формално правно уредување на таа наплата, но без успех. Оттука, истото ќе биде предмет на разрешување во текот на 2015г.

Вкупната пресметана обврска за обесштетување на 121.949 штедачи од единаесетте поранешни членки на Фондот изнесува 1.522,8 милиони денари. Од формирање на Фондот до 31.12.2014 година се обесштетени вкупно 19.944 штедачи во вкупен износ од 1.366,12 милиони денари.

Како потенцијална обврска за обесштетување останува обврска кон 102.005 штедачи во вкупна вредност на обесштетување од 156 милиони денари. Над 50,0% од оваа бројка штедачи имаат поединечни депозити - предмет на обесштетување помеѓу 100,- денари и 1.000,- денари. Во Табелата бр.6 е даден приказ на вкупното пресметано и исплатено обесштетување на депонентите кај членките на Фондот кај кои се случил ризичен настан, од формирањето на Фондот до 31.12.2014 година.

Табела бр.5 Пресметана обврска за обесштетување и вкупно исплатено обесштетување со состојба на 31.12.2014 година

Р. б р.	Назив на банка/штедилница	Вкупни депозити	Пресметано обесштетување	Исплатено обесштетување	% пресметано / вк. депозити	% исплатено / пресметано
1	Унипроком штедилница д.о.о. Скопје	7.881.535	5.118.309	4.919.528	65	96
2	Алмако банка а.д. Скопје	2.850.307	1.784.964	381.205	63	21
3	Мит штедилница д.о.о. Куманово	6.790.124	6.769.326	6.767.552	100	100
4	Експорт Импорт банка а.д. Скопје	106.227.033	95.608.486	92.386.607	90	97
5	АД Радобанк Скопје	86.224.736	76.005.556	72.412.381	88	95
6	Штедилница Киро Кучук д.о.о. Велес	3.351.082	3.318.630	3.239.487	99	98
7	Македонска банка АД Скопје	1.543.168.575	1.304.590.349	1.156.628.397	85	89
8	Инко штедилница ДОО Скопје	11.927.740	11.771.613	11.558.027	99	98
9	Фершпед штедилница ДОО Скопје	6.218	6.218	0	100	0
10	Штедилница АМ Скопје	0	0	0	0	0
11	Штедилница Интерфалко ДОО Скопје	17.832.485	17.832.485	17.824.557	100	100
	Вкупно	1.786.259.832	1.522.805.933	1.366.117.740	85	90

5.4 Динамика на пораст на инвестиционото портфолио на Фондот во 2014 година

Согласно Законот за Фондот за осигурување на депозити, средствата на Фондот може да се пласираат во хартии од вредност издадени од страна на Република Македонија и од Народната банка на Република Македонија со рок на пристигнување до дванаесет месеци од нивното стекнување од страна на Фондот, како и во должнички хартии од вредност издадени од странски држави, централни банки или јавни меѓународни финансиски институции, рангирани од страна на најмалку две меѓународно признати агенции за оценка на кредитниот ризик во една од двете највисоки категории, во висина на осигурените депозити што гласат на странска валута.

Оттука, една од главните и редовни деловни активности на Фондот претставува пласирање на средствата во хартии од вредност издадени од страна на Република Македонија, т.е. во државни записи, и тоа во износ од 95% од вкупните средства на Фондот (збир на паричните средства и средствата пласирани во хартии од вредност).

Иако има законско право да пласира средства и во должнички хартии од вредност издадени од странски држави, Фондот сè уште не го искористил истото, примарно поради високите провизии кои се наплаќаат на странските пазари на хартии од вредност, што е економски неисплатливо за Фондот споредено со добивката која се остварува при пласмани во хартии од вредност издадени во Република Македонија.

Во табелата бр.6 е даден приказ на инвестиционото портфолио на Фондот реализирано во текот на 2014 година.

Табела бр.6 Инвестиционо портфолио на Фондот за осигурување на депозити во текот на 2014 година

2014	Датум на запис/уплата	Датум на доспевање	Каматна стапка	Номинален износ	Дисконтиран износ	Камата до доспевање	Камата во 2014 година	Вкупно инвестиционо портфолио - номинална вредност	Вредносно усогласување на инвестиционо портфолио
јануари	22.01.2014	23.07.2014	3,15%	340.000.000	334.670.500	5.329.500	5.246.200	9.952.960.000	9.875.280.283
февруари	нема аукција							9.952.960.000	9.899.080.381
март	12.03.2014	11.03.2015	3,60%	1.080.000.000	1.042.068.240	37.931.760	30.637.191	10.207.540.000	10.142.729.863
април	02.04.2014	25.03.2015	3,60%	3.740.000.000	3.611.085.940	128.914.060	98.581.339	10.447.540.000	10.282.146.462
мај	07.05.2014	05.11.2014	3,15%	700.000.000	689027500	10.972.500	10.801.000	10.627.540.000	10.428.295.397
	07.05.2014	06.05.2015	3,60%	1.510.000.000	1.456.965.780	53.034.220	34.676.222		
јуни	04.06.2014	03.12.2014	3,15%	938.050.000	923.346.066	14.703.934	14.703.934	10.778.050.000	10.508.078.496
	04.06.2014	03.06.2015	3,60%	2.200.000.000	2.122.731.600	77.268.400	44.577.925		
	18.06.2014	03.06.2015	3,60%	270.000.000	260.869.680	9.130.320	5.112.978		
јули	02.07.2014	24.06.2015	3,20%	450.000.000	436.159.350	13.840.650	7.056.018	10.888.050.000	10.636.739.680
август	20.08.2014	19.08.2015	3,20%	51.150.000	49.546.908	1.603.092	585.745	10.939.200.000	10.718.240.897
септември	03.09.2014	02.09.2015	3,20%	66.050.000	63.979.927	2.070.073	676.753	11.005.250.000	10.813.383.139
октомври	15.10.2014	14.10.2015	2,70%	138.640.000	134.955.642	3.684.358	779.384	11.143.890.000	10.980.719.419
ноември	05.11.2014	04.11.2015	1,70%	799.840.000	786.324.304	13.515.696	2.079.338	11.243.730.000	11.097.947.820
декември	03.12.2014	02.12.2015	1,70%	1.025.000.000	1.007.679.550	17.320.450	1.332.342	11.330.680.000	11.198.462.156

Фондот за осигурување на депозити во текот на годината врши реинвестирање на доспеаните државни записи, а својот капитал го оплодува и преку инвестирање на тековната месечна премија која членките ја плаќаат на Фондот.

Во табелата бр.6 може да се забележи дека во текот на 2014 година Фондот учествуваше на 14 аукции на државни записи од кои на 4 со рок на доспевање од шест месеци и на 10 со рок на доспевање од 12 месеци. Вкупната номинална вредност на инвестиционото портфолио на 31.12.2014 година изнесуваше 11.330.680.000 денари или 184.238.699 евра или пораст од 15,25% споредено со неговата номинална вредност на 31.12.2013 година.

Согласно инвестиционата политика на Фондот, вкупниот износ на инвестиционото портфолио на Фондот не смее да надмине 95% од збирот на состојбата на вкупните парични средства и состојбата на хартиите од вредност на Фондот на крајот на секој месец. Во табелата бр.8 е даден приказ на учеството на вкупниот износ на инвестиционото портфолио во збирот на состојбата на вкупните парични средства и состојбата на хартиите од вредност на Фондот.

Табела бр.7 Учество на вкупниот износ на инвестиционото портфолио на Фондот во збирот на состојбата на вкупните парични средства и состојбата на хартиите од вредност на Фондот на крајот на секој месец

2014	јан	фев	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	ное	дек
процент	95,19	93,99	94,96	94,90	94,95	94,66	94,83	94,99	94,46	94,95	95,01	94,89

6. Остварени финансиски резултати во 2014 година

На крај на 2014 година, Фондот за осигурување на депозити ги остварил следниве финансиски резултати:

Табела бр.8 Финансиски резултати на Фондот остварени во 2014 година

Опис	
Приходи	373.735.000
Расходи	11.330.000
Бруто добивка	362.405.000
Данок на добивка	36.245.000
Нето добивка	326.160.000

Табела бр.9 Состојба на средствата и обврските на Фондот на 31.12.2014 година

Опис	
Средства	11.826.619.000
Вложувања	11.198.462.000
Капитал, резерви и обврски	11.826.619.000
Фонд за сигурност	11.453.772.000

7. Наместо заклучок

Фондот за осигурување на депозити е една од најзначајните финансиски институции бидејќи со своето постоење и делување во Република Македонија овозможува одржување и јакнење на довербата на населението во банкарскиот сектор. Таа доверба од друга страна овозможува одржување на финансиската стабилност во државата и можности за преземање на ефективни и навремени мерки во случај на ризичен настан кај членките – банки и штедилници на Фондот, а со тоа и превенција на било какви поголеми негативни ефекти врз македонската економија.

Преземањето на функцијата директор на Фондот за осигурување на депозити на крајот на 2014 година за мене претставува голема чест, но и предизвик, бидејќи оваа институција значи столб на стабилноста на банкарскиот систем во државата, како и уверување за граѓаните на Република Македонија дека нивните заштеди се безбедни и под заштита на Фондот.

Директор на Фондот
Горан Анчески, MBA